

ergee

Een meerderheid van de ouders wil dat 'omgangsvormen' een verplichte vak wordt op de basisschool, schreef het AD kortgeleden. De krant vroeg lezers voor het Nationale School Onderzoek onder meer welke vakken verplicht zouden moeten worden en welke vakken afgeschaft kunnen worden. Les in omgangsvormen. Eerst zelf je taak als ouder, als opvoeder verwaarlozen en dan kan de school het weer

opknappen. Maar er zit wel iets in.

Vorige week kreeg ik nog een mail waarin werd verteld wat ik wel en niet moet schrijven, het was Roel voor en Roel na, alsof wij samen op de kleuterschool hebben gezeten, echter de schrijver van de mail is mij volslagen onbekend. Maar dat gebrek aan omgangsvormen was peanuts, het viel volkomen in het niet bij wat een deel van de inwoners van de West-Brabantse gemeente Steenbergen afgelopen week liet zien. Een informatieve bijeenkomst over de mogelijke

komst van een azc werd volkomen verruineerd door een bende schreeuwende, joelende inwoners die elk debat onmogelijk maakten. Rellende jongeren, maar ook een AOW'er die in de microfoon blèrde dat hij B&W en raadsleden – landverraders! - met een hamer kapot had moeten slaan. En de ene vrouw die het voor asielzoekers opnam – een geboren Steenbergse – kan beter onderduiken want de politie durft haar veiligheid niet meer te garanderen. We hebben de afgelopen jaren heel wat tokkies op tv gezien (Oh Oh Cherso, Henk

Bras, Voetbalhooligans) maar dat er nog erger, nog platter, nog gewelddadiger volk in Nederland woont is toch wel een beetje ontluisterend. Waarschijnlijk heeft de actie van de intimiderende meute invloed op de besluitvorming, zei de burgemeester van Steenbergen, die denkt dat veel bestuurders nu bang zijn om nog iets over de zaak te zeggen.

Nooit de Tweede Wereldoorlog erbij halen, wordt altijd gezegd, dit is een heel andere tijd, met andere mensen, met andere problemen. Maar als je een beetje hebt opge-

let tijdens de geschiedenislessen op school weet je misschien hoe de Duitse bruinhemden, de SA-knokploegen, met geweld politieke bijeenkomsten verstoorden, tegenstanders bedreigden en mensen van goede wil angst aanjoegen. De hooligans in Steenbergen droegen geen bruine hemden, maar hun baseballpetjes en tattoos zorgden toch voor een soort groepskleeding. Omgangsvormen leren op school? Als de volwassenen zich zó laten gaan is het paarden voor de zwijnen werpen. Letterlijk.

Postzegelbeurs in Bruchterveld

BRUCHTERVELD - In dorps huis De Heujmansbelt in Bruchterveld staan zaterdag 31 oktober zo'n 55 meter aan tafels klaar voor de postzegelbeurs van de philatelistenvereniging Coevorden-Hardenberg. Van 10.00 tot 16.00 uur kan men bij handelaren terecht, meedoen met de veiling die om 14.00 uur begint (lijsten verkrijgbaar door een mailtje te sturen naar janb@cbsdewiekslag.nl) of als jongere rondsuffelen in boeken die gratis postzegels kunnen opleveren. De entree is gratis, maar er wordt een hokjesverloting gehouden om de kosten enigszins te dekken.

Natuurwerkdag

Zaterdag 7 november vindt voor de 15e keer de landelijke Natuurwerkdag plaats. In Overijssel worden de activiteiten gecoördineerd door Landschap Overijssel. Ook in Salland en het Vechtdal zijn volop activiteiten als zagen, snoeien en opruimen waarvoor vrijwilligers worden gezocht. Het werk dat verzet wordt op de Natuurwerkdag levert een belangrijke bijdrage aan het beschermen en behouden van natuur & landschap. In heel 2014 hebben vrijwilligers in Overijssel bijna 160.000 uur in het landschap geïnvesteerd.

In Overijssel zijn 54 locaties aangemeld waar vrijwilligers aan de slag kunnen tijdens de Natuurwerkdag. Zoals bij Hardenberg, waar men kan helpen in de boswachterij of bij natuurcentrum De Koppel, in Den Ham om boompjes uit te steken in het Zandstuvebos bij Den Ham of helpen bij het onderhoud van de houtwal bij bezoekerscentrum De Wheem van Landschap Overijssel in Balkbrug. Samen met kinderen en jongeren kan men aan de slag op de Lemelerberg, waar de Junior Rangers van Landschap Overijssel gaan zagen en snoeien. Alle plekken zie te zien op de website www.natuurwerkdag.nl. Hier kan men zich ook aanmelden.

Fondsenwerving

HARDENBERG - Voor kleinere organisaties die actief zijn op maatschappelijke terreinen, zoals wijk- en buurtverenigingen, muziekgezelschappen, sportclubs en stichtingen met een goed doel organiseert stichting De Stuw een workshop Fondsenwerving. Deelnemers krijgen dinsdag 24 november van 19.30 tot 22.00 uur professionele hulp bij hun zoektocht naar geld. Aanmelden kan tot 16 november bij John Eilert van De Stuw (tel. 267478). Deelnemers krijgen vooraf per e-mail wat huiswerk toegestuurd om alvast een beetje te oefenen. Deelname aan de workshop is gratis.

© Roel Gritter

Hardenberg op de kaart 1900-1965

Janna Diek uit Vroomshoop begon in 1943 in de voorkamer van de woning van haar ouders een boekhandel annex bibliotheek. Langzamerhand erg succesvol, zodat ze in 1960 een boekhandel in Ommen kon beginnen en in 1965 in Hardenberg, in het pand van bakker Tukkers. Het 50-jarig bestaan van de Hardenberger boekhandel was de reden dat de huidige eigenaar, Hendrie Heijink, zaterdag 24 oktober het eerste exemplaar overhandigde kreeg van het boek *Hardenberg op de kaart, 1900-1965*. Hij kreeg het boek vol ansichtkaarten met tekst en uitleg en enkele geografische kaarten uit handen van secretaris Jacobus van Riemsdijk van de stichting Historische Projecten. Voor de inhoud van het boek (240 pagina's liggend A4-formaat) kon een beroep worden gedaan op de grote collecties van Jan en Janny Woertel uit Radewijk en Jannie Hofstede uit Hardenberg, waardoor nog nooit vertoond materiaal nu voor iedereen zichtbaar is geworden.

Vijvertuin failliet

LOOZEN – “Wandel door de prachtige vijvertuin van Ada Hofman, om verlied op te worden”, staat nog op de website *Dagje Weg*. Op de site van de vijvertuin zelf staat te lezen dat men de lezer helaas moet mededelen dat de vijvertuinen per 12 oktober 2015 vanwege persoonlijke omstandigheden gesloten zijn.

Die persoonlijke omstandigheden zijn dat het vijvertuinencomplex van Ada Hofman aan de Westeindigerdijk in Loozen – meer dan 50 vijvers en 30 tuinen - vorige week door de rechter is staan van faillissement is gesteld.

Hoewel de 2,25 hectare grote vijvertuin nog wel de naam droeg van de vrouw die de tuin in 1987 heeft aangelegd, was de eigenaresse sinds 2008 dochter Natalie Hofman. Een overname op een ongunstig moment, omdat toen net de recessie begon en mede daardoor de bezoekersaantallen sterk terugliepen.

Nordhorn gedenkt Heine Bolks

NORDHORN - Heine Bolks, een held om nooit te vergeten, schreef de Hardenberger stichting Historische Projecten twee maanden geleden op haar facebookpagina. Bolks was geboren op 12 oktober 1915 in Nordhorn, als kind van Nederlandse ouders. Vanaf 1943 zat hij ondergedoken bij de familie Ten Brinke aan de Brandweg in Heemse. Heine sloot zich aan bij een knokploeg die onderduikers hielp, sabotage pleegde, de Duitsers wapens ontfutselde en droppings organiseerde. Hij saboteerde een hoofd-telefoonkabel van Nordhorn naar Zwolle en hielp bij wapendrop-

Repair café

In natuurcentrum De Koppel in Hardenberg wordt zaterdag 31 oktober van 13.00 tot 15.30 uur een repair café gehouden. Omdat het koude seizoen eraan zit te komen staat het herstellen van breiwerk

zingen in het Stegerderveld. Bolks werd in oktober 1944 opgepakt, zat gevangen in Kamp Erica bij Ommen en Kamp Amersfoort waar hij op 8 maart 1945 werd gefusilleerd. Na de oorlog werd hij eerst herbegraven in Heemse en later nog een keer op de Erebegraafplaats in Loenen.

Hij wordt in Nederland niet vergeten, want in diverse lokale boekjes en tijdschriften over de Tweede Wereldoorlog wordt hij met ere genoemd. Maar ook in Duitsland niet. In Nordhorn is deze maand herdacht dat hij een eeuw geleden is geboren. Dat gebeurde tijdens

zoals truien, dassen en mutsen centraal, maar ook andere kapotte voorwerpen kunnen ter reparatie aangeboden worden. De reparatie is gratis, maar mocht men tevreden zijn over de geboden hulp dan wordt een vrijwillige bijdrage op prijs gesteld.

een plechtigheid in de Schwarzer Garten, de zwarte tuin die als kunstwerk de oorlogsslachtoffers gedenkt. Kleindochter Melanie Bolks zei volgens de *GN* dat haar grootvader voor haar iemand is die in slechte tijden de goede beslissingen had genomen. “Soms is praten niet genoeg en moet je handelen.” Locoburgemeester Silvia Fries sloot zich daarbij aan: “Wij zijn trots op deze zoon van onze stad.”

Verder herinnert een steen in de Bentheimerstraat in Nordhorn aan hem. Voor zijn voormalige woning is een Stolperstein gemetseld, onderdeel van het project van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig. Hij heeft in honderden steden en dorpen in Europa – ook in Hardenberg - stenen geplaatst met daarop een messing plaatje met gegevens over weggevoerde en vermoorde joden, maar dus soms ook over verzetsmensen.